

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Historico-Theologicae In quibus expenditur an
verè dicatur: Lovanienses sunt condemnati per Decretum
SS. Domini Nostri Innocentii XI. Proscribentis LXV.
Articulos?**

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

Conclusio Undecima. Ex illis quæ Adversarii egerunt, ne propositio decima & undecima condemarentur, item ex naturâ illarum propositionum rursus conficitur intentum nostrum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40472

CONCLUSIO DECIMA.

Ex Adversariorum conatibus & ipsâ Propositionum naturâ ostenditur, quod in octava & nona Lovanienses non sint condemnati.

Octava dicit: *Comedere & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obsit valetudini, quia licitè potest appetitus naturalis suis actibus frui.* Nona asserit: *Opus Conjugii ob solam voluptatem exercitum omni penitus caret culpa ac defectu veniali.* De priori propositione Adversarii loquuntur in Specimine his verbis: *An & quâ censurâ digna sit propositio, statui malumus à Lovaniensibus Doctoribus, qui eam retulerunt ad Moralem Theologiam cum miserandi hujus sæculi corruptione symbolizantem, quàm à nobis. Interim dispiciant sapientes, an plus reprehensionis mereatur propositio, quàm vulgaris doctrina Scotistarum, & aliorum, qui censent dari actus indifferentes in individuo; adeoque non peccari eo ipso, quo actio quæpiam non refertur in finem honestum.* Culpantur insuper in Specimine Doctores Lovanienses quod sentiant actus nostros debere in Deum referri per castam ejus dilectionem. Præterea in eodem Specimine ad utramque hanc propositionem notant Adversarii quod Lovanienses petierint istas condemnari, quia censent non sufficere ut ejusmodi actiones referantur in finem aliquem utcumque honestum, sed requiri ut per charitatem in Deum referantur. Et hæc quidem ut propositiones istas condemnandas non esse ostendant. Ex quibus rursus colligitur: primò quod in illis non ipsi Lovanienses, sed eorum Adversarii sint condemnati. Secundò quod Lovaniensium doctrina, de actibus nimirum in Deum referendis, directissimè adversetur Propositionibus istis condemnatis sive doctrinæ earum. Tertiò, quod istarum condemnatio faveat doctrinæ Lovaniensium: etenim si non liceat ob solam voluptatem comedere & bibere vel exercere opus Conjugii, consentaneum est ut non liceat ob solam voluptatem comedere & bibere vel exercere opus conjugii, consentaneum est ut non liceat agere ob ullam delectationem concupiscentiæ carnis, concupiscentiæ oculorum aut superbiæ vitæ, adeoque non ob fruitionem ullius creaturæ, si hoc verum est ergo omnes actiones referendæ sunt in Deum, etenim si non referantur in Deum exercentur ob fruitionem alicujus creaturæ: quod etiam dicendum dum exercentur ob honestatem naturalem, si per hanc non Deus ipse qui rerum naturalium est incommutabilis honestas, sed humana æstimatio, aut quid aliud creatum intelligatur: tunc enim locum habere videtur illud Augustini: *Licet à quibusdam tunc vera & honesta putentur esse virtutes, cum ad seipsas referuntur, nec propter aliud expectantur, etiam tunc inflata ac superba sunt; & idè non virtutes sed vitia judicanda sunt.* Aug. lib. 19. de civit. c. 25. Ex his omnibus iterum concluditur quod sive spectetur conatus Adversariorum pro harum Propositionum condemnatione avertendâ, sive spectetur natura ipsarum Propositionum, non possit ullâ verisimilitudine dici quod in istis Propositionibus Lovanienses sint condemnati.

CONCLUSIO UNDECIMA.

Ex illis quæ Adversarii egerunt, ne propositio decima & undecima condemnarentur, item ex naturâ illarum propositionum rursus consicitur intentum nostrum.

Decima propositio est hæc: *Non tenemur Proximum diligere actu interno & formali.* Undecima: *Præcepto proximum diligendi satisfacere possumus per solos actus externos.* Quemadmodum Memorialis Hispanici antè citati, ita quoque famosi Speciminis scopus fuit, non solum aliquas ex Propositionibus per Lovanienses Deputatos Romæ exhibitas condemna-

demnationi subducere, sed omnes omnino nulla prorsus exceptâ. In Memoriali quidem, ut antè diximus, eo titulo, quòd futurum sit novorum gravissimorumque incommodorum seminarium, si, ut aiunt, Propositiones, etsi censurâ dignæ, condemnentur ad instantiam & sollicitationem Doctorum Lovaniensium. In Specimine verò non nituntur Adversarii, quemadmodum in Memoriali, unico generali titulo, sed admodum variis, quorum jam tum aliquos in hisce Thesibus allegavimus. Circa has Propositiones notari dignum, quod illis sensum aliquem assignant, quem nullatenus admittunt. Etenim ad eò clarè istæ Propositiones excludunt necessitatem actûs interni & formalis, ut clariùs non possint; & ad eò clarè in illis dicitur sufficere solos actus externos, ut; clariùs rursus dici non possit. Si tamen tantæ claritati aliquid additum velis, en verba quibus eandem doctrinam Adversarii expresserunt in suis Thesibus: *Qui odio deposito, inquit, benefacit proximo & mala illius avertit, non videtur ad amorem internum obligatus. Per dilectionem seu charitatem proximi, inquit alius, non intelligit Apostolus actum positivum amoris amicitia erga proximum, sed tantum negationem odii, & cujusvis injuria in proximum, ac insuper exhibitionem officiorum.* &c. Natura illarum Propositionum affinis est illi quam exhibent Propositiones 5. 6. & 7. concernentes obligationem amandi Deum. *Leander à SS. Sacramento, ut refert de Filguera, rectè inquit, Auctores asserentes non dari speciale præceptum de Deo diligendo amore interno, verò & positivo, quorum aliquos refert, ac sequitur Gaspar Hurtado disp. 4. de charit. difficult. 1. à fortiori docere, nos non teneri Proximum diligere actu interno.* Patet hinc quod ejusmodi auctores de diligendo Proximo fuerint locuti conformiter ac consequenter ad doctrinam damnatam de amando Deo. Affirmare equidem non possumus, quod vicissim ita se res habeat ut quicumque negant obligationem diligendi Proximum actu interno, illicò explicite negent obligationem amandi Deum actu interno. Magna tamen hic iterum est connexio: nam ex Scripturâ Sacrà & ratione colligimus istud Augustini de fide & operibus cap. 10. *Quod nec dilectio Dei possit esse in homine, si non diligit Proximum, nec dilectio proximi si non diligit Deum.* Et hinc natum est fieri, ut qui multum extollunt obligationem diligendi Deum, etiam multum extollant obligationem diligendi Proximum; ad eòque vel ex hoc solo quod Lovanienses toti sint. ut inculcent obligationem Deum habendi semper ut finem ultimum cujuslibet actionis, idque per internum Dei amorem, facilè est colligere quod duæ propositiones antedictæ hominem eximentes ab obligatione internæ dilectionis Proximi, non sapiant doctrinam Lovaniensium. Præterea fieri non potest ut quis sentiat quod Proximus non sit diligendus actu interno, nisi in lectione Sacræ Scripturæ, SS. Patrum, & inter hos potissimum Augustini, sibi ipsi violentiam inferat: ad eò namque frequenter Scriptura sacra & Augustinus internam Proximi dilectionem inculcant, ut difficillimum, imò impossibile sit cum illis conciliare doctrinam, quæ dicit quod Proximus non sit diligendus actu interno. Hinc evenit ut qui tenet, aut ab aliis teneri vult hanc doctrinam (idem est de quavis aliâ quæ cum Scripturâ Sacrà aut Augustino agrè conciliatur) nec Scripturæ Sacræ, nec Augustini lectionem multum amet, aut aliis multum eam commendet. Nunc autem notum est à Lovaniensibus Scripturæ Sacræ & S. Augustini lectionem amari & commendari; atque ita vel hoc titulo iterum colligitur, quod dictæ propositiones non sapiant doctrinam Lovaniensium. Deinde manifestum est Lovanienses totos esse in extollenda lege æterna ac naturali; eos ubique profiteri quod legis illius ignorantia nunquam ab omni culpâ contrâ illam agentes excuset; istam legem in omnibus consuli volunt, non verò probabilitatem, aut novorum Casuistarum libros. Quomodo ergò verosimile est quod ex genio Lovaniensium scaturire potuissent propositiones legi naturali tam evidenter contrariæ? Denique quid Adversarios impulit negare obligationem actu interno diligendi Proximum & præcipuè inimicum? nunquid quod homines rebus mundanis immerfos ab istâ dilectione cernerent nimis

nimis alienos : Unde collegerunt istis deesse gratiam sufficientem ad talem dilectionem , & cum juxtà ipsos nunquam sit obligatio etiam in pessimis , nisi adsit gratia sufficiens , factum hinc videtur ut obligationem istam negarent. Quod locum non habet in Lovaniensibus , qui cum Augustino profitentur , *gratiam Dei non omnibus dari : quibus datur , misericordiâ Dei gratuita dari : quibus non datur , justo Dei judicio non dari* : quod postremum maximè obtinet in illis qui gratiam non petunt , imò per mundanos affectus à corde suo positivè excludunt. Non modò internam Proximi , etiam inimici , dilectionem requirunt Lovanienses , sed insuper volunt ut semper maneat in corde ; non quasi velint ut semper adsit actualis super qua fiat actualis reflexio , sed sufficit ipsis habitualis , similis constitutioni quam in corde fovet habituatus avarus , ambitiosus , libidinosus &c. singuli respectivè erga suæ cupiditatis objecta ; id est constitutio habitualis , non otiosa illa quâ multi contenti sunt , sed actuosa , atque ad actum ipsum incitans. Hoc sensu requiritur , ut dilectio inimici sit semper in præparatione animi , sive ut animus semper promptus sit ac paratus ex dilectione succurrere inimico. Et hoc est quod exprimit Augustinus epist. 5. *Teneantur in secreto animi patientia cum benevolentia , in manifesto id fiat , quod eis videtur prodesse posse , quibus bene velle debemus.*

CONCLUSIO DUODECIMA.

Idem intentum ostenditur circâ Propositionem duodecimam.

Duodecima propositio : *Vix in secularibus invenies , etiam in Regibus , superfluum statui.* Et ita vix aliquis tenetur ad eleemosynam . quando tenetur tantum ex superfluo statui. Hanc propositionem , inquit de Filguera , tenuit Vasquez in opusc. c. 3. de eleemosyna dub. 3. num. 26. & cap. 4. num. 15. quem postea secutus fuit Diana part. 2. tract. 16. resol. 26. addens , divites non esse condemnandos circâ præceptum largiendi eleemosynam , quia non tenentur inquirere pauperes , nec tenentur largiri eleemosynam in communibus necessitatibus , & bona superflua non facile in ipsis , etiam ditissimis , reperiuntur. Hæc Diana qui eandem sententiam persecutus fuit part. 5. tract. 8. resol. 20. Coninck. disput. 25. dub. 1. num. 110. & Castrus Palaus tom. 1. tract. 6. disp. 2. punct. 2. num. 2. in fin. Ex his pro illius doctrinæ praxi fortassis concluderunt illi , quibus pro morum regulâ sufficit probabilitas , id est , Adversarii nostri. Secus Lovanienses , hi enim pro regulâ morum statuunt legem æternam , cum quâ dicta propositio nullatenus consistit , ut patet ex sequentibus S. Scripturæ locis. Propter mandatum assume pauperem : & propter inopiam ejus ne dimittas eum vacuum. Perde pecuniam propter fratrem & amicum tuum &c. inquit Sapiens Eccl. 29. item Proverb. 21. *Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperum , & ipse clamabit & non exaudietur.* Clarissimè etiam adversatur Christo Domino præcipienti : *Omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines , & vos facite illis.* Quis enim in egestate constitutus non vult etiam à secularibus sibi dari eleemosynam ? Item huic sententiæ Christi Judicis : *Discedite à me maledicti in ignem æternum , qui paratus est diabolo , & Angelis ejus. Esurivi enim & non dedistis mihi manducare ; sitiivi , &c.* Non minùs eadem propositio repugnat Apostolo Paulo 1. ad Tim. 6. *Divitibus hujus sæculi præcipe non sublime sapere , neque sperare in incerto divitiarum , sed in Deo vivo (qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum) bene agere , divites fieri in bonis operibus , facile tribuere , communicare.* Item Apostolo Joanni. *Qui habuerit substantiam hujus mundi , & viderit fratrem suum necessitatem habere , & cluserit viscera sua ab eo : quomodò charitas Dei manet in eo ?* Meritò proindè ad instantiam Episcopi Gandensis Lovanienses præter alios 25. Articulos , anno 1657. reprobarunt hunc : *Superfluum non est quod homines servant pro statûs sui vel parentum qualitate habitâ vel adipiscendâ : ideoque vix poterunt inter seculares inveniri*